

المركز العربي للتخطيط البديل
המרכז הערבי לתכנון אלטרנטיבי
The Arab Center for Alternative Planning

ת.ד. 571 עילבון 16972
טלפון : 04-6783636
טלפקס : 04-6782394
acap@ac-ap.org
www.ac-ap.org

ביה"ס לשלום

נווה שלום וואחאת אל סלאם
ד.נ. שמשון 9976100
טלפון 02-9991736
פקס : 02-9992697
sfp@nswas.info
www.sfpeace.org

קורס להכשרת סוכני שינוי לאנשי מקצוע מתחום התכנון העירוני, ההנדסה האזרחית והאדריכלות 2014-2015

במהלך השנים, נוכחנו לראות, כי בוגרי הקורסים שלנו הפכו למובילים בתחום היהודי-ערבי, הישראלי-פלסטיני בקרב עמותות העוסקות בנושא. בוגרי הקורסים שקיימנו הם פעילים בארץ ובפלסטין בעבודה נגד הגזענות, בקידום זכויות אדם ובניהול והנחיית פרויקטים משותפים למשתתפים משני העמים. הגענו למסקנה כי הידע שצברנו בתחום רלוואנטי גם לבעלי מקצועות נוספים בחברה הישראלית והפלסטינית. אנו בוחרים מקצועות שהעוסקים בהם יכולים להשפיע על המתרחש במערך היחסים בין שני העמים. בעבר הכשרנו אנשי תקשורת, מנהלי בתי ספר ומחנכים, פסיכולוגים ועובדים סוציאליים, עורכי דין, אנשי רפואה ואנשי תכנון.

הקורס המוצע מתקיים בשיתוף פעולה בין ביה"ס לשלום והמרכז הערבי לתכנון אלטרנטיבי שבעילבון, ארגון מוכר שיתרום במתן כלים, ידע וניסיון מקצועיים להובלת שינוי במדיניות. הקורס שלפניכם מיועד למתכננים עירוניים, אדריכלים ומהנדסים אזרחיים שהם גם מתכננים ערבים ויהודים. בחרנו במקצועות אלה משום שהם מקצועות אשר באמצעותם אפשר להשפיע על מערך היחסים בין יהודים ופלסטינים בישראל. בליבו של הסכסוך עומדים נושאים של קרקע וזכויות תכנון במרחב.

תכנון או אי תכנון יכולים להפוך במקרים רבים לכלי לשליטה במיעוט או בעם הנכבש. התכנון בארץ מושפע מכוחות פוליטיים ומאינטרסים כלכליים עד כדי כך שלעיתים נדמה שאין הוא אלא כלי לקידום אינטרסים של בעלי הכוח בחברה. תהליכי התכנון ותוצריו כיום אינם נתפסים ברוב המקרים במונחים של זכויות הפרט וזכויות הקהילה לשוויון, לשקיפות ולשיתוף-לא ברשויות ולא בציבור.

התוכנית תעסוק בנקודת המפגש בין הלאום והמקצוע בהקשר לקונפליקט היהודי-פלסטיני, בדילמות המעסיקות את המתכנן בבואו לאשר תוכנית, לתכנן אזור או עיר. מהם השיקולים המכריעים בין השיקולים שעומדים בפני המתכנן: שיקולי זכויות אדם, שיקולי רווחת התושבים, שיקולים כלכליים שיקולים פוליטיים, שיקולים לאומיים ועוד. החיבור בין הידע הרב של ביה"ס לשלום בנושא יישוב סכסוכים והנחיית קבוצות בקונפליקט ובין הידע המקצועי הרב בנושא תכנון של המרכז הערבי לתכנון אלטרנטיבי מאפשר עליית מדרגה בקיום הקורס.

הקורס הוא בן 120 שעות ומיועד ל-24 מהנדסים, אדריכלים העוסקים בתכנון ומתכננים עירוניים ערבים ויהודים. הקורס ימשך שנה וחודשיים. הקורס יחל בדצמבר 2014 ויסתיים בפברואר 2016.

מרכיבי הקורס :

סדנא פותחת לדיאלוג פתוח בין המתכננים בת שלושה ימים בוואחאת אל סלאם/ נווה שלום. סדנא דו-לאומית בת שלושה ימים לקראת סיום הקורס שתעסוק בדילמות תכנוניות והקשרן ליחסי יהודים ופלסטינים אזרחי ישראל. דיון בדילמות הנובעות מהקונפליקט בין הזהות הלאומית והזהות המקצועית בעבודתו של המתכנן האדריכל והמהנדס. כמו כן הקבוצה תעסוק בפרויקטים שהקבוצה מעוניינת לקדם. בנוסף יתקיימו 10 פגישות אחת לחודש בימי שישי. כל פגישה בת 6 שעות פעם בעילבון ופעם בוואחאת אל סלאם/ נווה שלום. שתי פגישות יוקדשו לסיורים מקצועיים משותפים באזורים בהם יוצעו פרויקטים אקטואליים. למשל במקומות כמו: עכו, חיפה, נצרת עילית, טייבה. בכל פגישה תנתן הרצאה מפי מומחה ולאחריה נקיים קבוצות דיון, העלאת מקרים מן השטח ובדיקת אפשרויות של שיתוף פעולה מקצועי ובצוע שיתופי פעולה אלו.

פירוט חלקי הקורס :

החלק הסדנאי :

הסדנא והדיאלוג במהלך הקורס מונחים ברוח בית הספר לשלום והמרכז הערבי לתכנון אלטרנטיבי ולפי התפיסות עליהן מושתתת העבודה שלנו. תפיסתנו נשענת על העיקרון שהמפגש היהודי-פלסטיני הוא מפגש בין קבוצתי, בין שתי זהויות ולא בין יחידים. המטרה מההפגשה היא פיתוח המודעות של המשתתפים לקונפליקט ולתפקידם בתוכו, הבניית הזהות תוך אינטראקציה עם האחר ואיתגור פרקטיקות של דיכוי שמבנות את החברה ומתחזקות את הקונפליקט היהודי-פלסטיני.

ארבע הנחות יסוד מכוונות אותנו בעבודתנו ובבואנו להכשיר סוכני שינוי לעבודה זו :

א – התפיסות והאמונות עליהן בנויה זהותו והתנהגותו של האדם הינן תפיסות יציבות ועמוקות, ולרוב קשה לשנותן. עבודתנו מנסה לחשוף תפיסות אלה כדי שהאדם יוכל להתמודד אתן.

ב – המפגש הינו בין שתי קבוצות לאומיות ולא בין יחידים כאשר אנו רואים בקבוצה משהו מהותי מעבר לסך כל היחידים המרכיבים אותה.

ג – הקבוצה הינה מיקרו קוסמוס של המציאות.

ד – קבוצת המפגש הינה קבוצה פתוחה קשורה במציאות החיצונית ומושפעת ממנה.

הסדנא תכלול פגישות במליאה, בקבוצות קטנות דו לאומיות וחד לאומיות.

החלק העיוני: נושאי הרצאות שינתנו בקורס:

א. הרצאות בנושא קבוצות בקונפליקט:

תאוריות על פוסט קולוניאליזם: פרופ' אמל ג'מאל.
תאוריות על זהות וקונפליקט: דר. נאוה זוננשיין
סקירה הסטורית של הקונפליקט מתוך גישה בקורתית-פרופ' מוסטפא כבהא.
גיבור קונפליקטים בתוך העיר (Conflict Resolution within the City) – פרופ' יוסף ג'בארין.
השימוש בתכנון ככלי לגישור וליצירת העיר הצודקת (The Just City) – ד"ר אחמד אלאטרש

ב. הרצאות בנושא התכנון

זכויות אדם והקשר לזכויות תכנון: דר. סנדי קידר
המציאות התכנונית באוכלוסיה הפלסטינית הישראלית- השימוש בתיכנון או אי תכנון ככלי שליטה במיעוט: דר. חנא סוויד.
הצד האנתרופולוגי חברתי של התכנון והמציאות הסביבתית- הרצאה וסדנא: אנתרופולוגית איה סלימאן – מארגון עדאלה.
רב תרבותיות, האם היא יכולה להתקיים בחברה אתנו-לאומית: דר. ארז צפדיה.
ייחודיות התכנון בישובים הערביים וההבדל בין תכנון בישובים ערביים ויהודיים: טובי אלפנדרי,
פרופ' ראסם ח'מאייסי

הון שלטון וקרקע במציאות הישראלית: פרופ. אורן יפתחאל.
הנושא הבדואי והתכנון: דר. עאמר אל הוזייל וחיליל אלעמור (מכפר אלסרי בנגב)
ערים מעורבות: – אדר' בותיינה דביט
תכנון ומגדר: ד"ר הנאא חמדאן
היבטים תרבותיים של תכנון כיבוד או מחיקה

סיורים

נקיים שני סיורים שבמהלכם ינתנו גם הרצאות: האחד בתחום שטח C והשפעות הגדר על האזרחים הפלסטיניים, מנגנון המנהל האזרחי ומדיניות התכנון: ניר שליו והאדריכל אלון כהן ליפשיץ.

הסיור השני יתקיים בנצרת ונצרת עילית: הקשר בין נישול ומדיניות תכנונית, או סיור בעכו – שבה קיימת תכנית מתאר בהליך הפקדה ואישור. פגישה עם מתכננים ועם נציגי ציבור ועמותות מקומיות.

רכזי הקורס: דר. נאוה זוננשיין וסאמר סוויד.

מסגרת הקורס

א. סדנת דיאלוג ראשונה שתתקיים בנוה שלום. וואחאת אל סלאם בתאריכים 22-24.1.15, למשך שלושה ימים. מיום חמישי אחר הצהריים ותסתיים בשבת בערב.

ב. המפגשים החודשיים של הקורס יתקיימו בימי שישי אחת לחודש בבית הספר לשלום בנוה שלום או במרכז הערבי לתכנון אלטרנטיבי שבעלבון. לכל המפגשים תאורגן הסעה.

יתקיימו גם שני סיורים במשותף כל אחד בן 8 שעות.
תאריכי המפגשים של הקורס כולל הסיורים המשותפים:
מפגשים חודשיים

22-24.1.15 סדנא פותחת בוואחאת אל סלאם/ נוה שלום ,
27.2.15 בנוה שלום . וואחאת אל סלאם, 13.3.15 בעילבון, 24.4.15 בנוה שלום. וואחאת אל
סלאם, 8.5.15 בעילבון, 5.6.15 בנוה שלום וואחאת אל סלאם, 31.7.15 בעילבון, 18.9.15 בנוה
שלום / וואחאת אל סלאם, 16.10.15 בעילבון, 27.11.15 בנוה שלום / וואחאת אל סלאם, 10-
12.12.15, סדנא מסכמת בנוה שלום / וואחאת אל סלאם

רישום וקבלה

רשאים להגיש מועמדות ומועמדים מהנדסים אזרחיים, מתכננים עירוניים ואדריכלים, עדיפות
תנתן לאלו המעצבים מדיניות ומקבלי החלטות בתחום התכנון.
על המעוניינים לשלוח קורות חיים לא יאוחר **23 לדצמבר 2014 לבית הספר לשלום, בדואר**
לכתובת: בית הספר לשלום, נוה שלום / וואחאת אל סלאם, ד.נ. שמשון 9976100, עבור קורס
למתכננים עירוניים, מהנדסים אזרחיים ואדריכלים ישראלים ופלסטינים. או במייל לפאתן:
sfp@nswas.org או בפקס למספר 02-9992697 ולשלוח 100 שקלים דמי הרשמה שלא יוחזרו.

מועמדים שימצאו מתאימים ע"פ קורות החיים יוזמנו לראיון אישי בנוה שלום / וואחאת אל
סלאם או בעילבון במרכז הערבי לתכנון אלטרנטיבי, ועל סמך הראיון יתקבלו המתאימים ביותר
מבין המועמדים והמועמדות. מספר המקומות מוגבל ל12 יהודים ו12 פלסטינים אזרחי ישראל.

דרישות מהמשתתפים ומהמשתתפות

השתתפות חובה בכל חלקי הקורס ובכל פגישותיו, עמידה בזמנים, כתיבת יומן המתעד את
התהליך שעבר המשתתף, כתיבת ניתוח של התהליך, והבאת דילמות מהעבודה בשטח.
עלות למשתתף 1000 שקל

על האירגונים שמאחורי הפרויקט:

המרכז הערבי לתכנון אלטרנטיבי

המרכז הערבי לתכנון אלטרנטיבי (מעל"א), הינו ארגון לא ממשלתי ללא מטרת רווח, הפועל
בישראל. הארגון נוסד ונרשם כעמותה בתחילת שנת 2000.
הקמת המרכז קיבלה את ברכת הוועד הארצי של ראשי הרשויות המקומיות הערביות, וועדת
המעקב העליונה לענייני האוכלוסייה הערבית וגורמים ציבוריים ופוליטיים, המייצגים את
הציבור הערבי בישראל
מעל"א הציב לעצמו, כמטרה עיקרית, את ייצוג האינטרסים והצרכים האמיתיים של האוכלוסייה
הערבית-פלסטינית בישראל בתחומי התכנון, הקרקע, הדיור, הצמיחה והפיתוח.
בתחילת שנת 2004, הכיר משרד הפנים במעל"א כגוף ציבורי עפ"י סעיף 100 לחוק התכנון והבניה
1965.

המטרות של הארגון: שיווין בהקצאת משאבי קרקע ובמשאבי פיתוח ותכנון.

העצמה של האוכלוסייה הערבית כדי להגן על הזכויות הבסיסיות שלה הקשורות בצדק ושיוויון במגוון תחומים.

שיתוף הציבור הערבי בהליכי תכנון.

שיתוף פעולה ערבי-יהודי לפיתוח כלכלי, חברתי ואנושי, של כל האזרחים במדינה.

בית הספר לשלום הינו מוסד רעיוני חינוכי של הכפר נווה שלום/וואחאת אל סלאם, כפר ערבי יהודי שנוסד ב 1979. בית הספר לשלום מקיים סדנאות מפגש וקורסים לבני נוער ומבוגרים יהודים ופלסטינים אזרחי ישראל מכל רחבי הארץ. מאז 1993 קיימו קורסים וסדנאות בשיתוף עם ארגונים פלסטינים לרופאים, נשים, אנשי תקשורת, מרצים, סטודנטים, מורים, עורכי דין, מתכננים, אנשי איכות הסביבה, פסיכולוגים ואחרים. בנוסף אנו מלמדים את הנושא במספר אוניברסיטאות ומכללות בארץ זה 25 שנים. עד כה השתתפו בקורסים ובסדנאות למעלה מ-60,000 משתתפים יהודים וערבים. במשך השנים הכשרנו למעלה מאלף מנחים שמובילים היום ארגונים שונים העוסקים בשינוי חברתי. בית הספר לשלום פתח גישה ייחודית לעבודה עם קבוצות בקונפליקט המתמקדת במימד הבין קבוצתי. הפעילות שלנו בבית הספר לשלום, הינה חינוכית-פוליטית, ומטרתה שינוי החברה להומנית, שיוויונית וצודקת. כל זאת על ידי פיתוח של חשיבה ביקורתית וחשיפה של מכניזמים מדכאים שמבנים את החברה ומתחזקים את הקונפליקט הפלסטיני-יהודי. ביה"ס לשלום הוזמן להכשיר מנחים גם במקומות קונפליקט אחרים בעולם כמו צפון אירלנד, דרום אפריקה, קוסובו וקפריסין. ב-2015 תפתח במקום תוכנית לתואר שני בישוב סכסוכים עם אוניברסיטת מסצ'וסטס שבבוסון ארה"ב.

ספח לרישום לקורס

אני _____ מעוניין/מעוניינת להרשם לקורס.

טלפון: _____ סלולארי: _____ אי מייל: _____

תפקיד: _____

מצורפים קורות חיים ודמי הרשמה בסך 100 שקל